

Newsletter analityczny nr 43 (22.12.2015 – 12.01.2016)

Program „Bezpieczeństwo Energetyczne i Polityka Klimatyczna” Ośrodka Analiz Politologicznych Uniwersytetu Warszawskiego

**Najważniejsze wydarzenia dotyczące bezpieczeństwa energetycznego i klimatu
22 grudnia 2015 – 12 stycznia 2016.**

W analizowanym okresie, jednym z najważniejszych wydarzeń była nowelizacja ustawy o odnawialnych źródłach energii, która odroczy realizację kluczowej części ustawy regulującej m. in. kwestię aukcji i system wsparcia dla prosumentów.

Komentarz:

Podobnie, jak rok temu początek 2016 skłania do podsumowania zeszłorocznych wydarzeń oraz wskazania najważniejszych zagadnień, które będą przedmiotem debaty publicznej i decyzji politycznych w ciągu najbliższych dwunastu miesięcy. W [prognozie na 2015 rok](#) podkreślono wysoki wpływ polityki na rynek surowców, czego efektem miały być zaskakujące zmiany cen. I rzeczywiście, w ciągu ostatniego roku ceny ropy naftowej spadły o 34,6 % wykazując jednocześnie dużą zmienność. Podobnie będzie również w 2016 r. Zgodnie z prognozą przedmiotem debaty publicznej podczas kampanii wyborczych (prezydenckiej i parlamentarnej) były kwestie bezpieczeństwa ekonomicznego (kredyty we frankach, opodatkowanie banków i instytucji finansowych, rozwój rodzimej przedsiębiorczości, przeciwdziałanie wyłudzenia nienależnego zwrotu z podatku VAT oraz nieuzasadniona optymalizacja podatkowa). Dyskutowano również o kwestiach bezpieczeństwa energetycznego oraz o węglu, choć w formie nie do końca satysfakcjonującej i konstruktywnej (patrz szerzej: [Raport „Zagadnienia bezpieczeństwa energetycznego i polityki klimatycznej w wyborach prezydenckich 2015”](#),). Zeszłoroczną prognozę o przełomie w polityce bezpieczeństwa energetycznego w energetyce w połowie 2016 roku podtrzymuję.

Niewątpliwie najważniejszym wydarzeniem w kontekście bezpieczeństwa energetycznego i polityki klimatycznej była zmiana na stanowisku Prezydenta i objęcie tego

stanowiska przez kandydata Prawa i Sprawiedliwości, Andrzeja Dudę. W kilka miesięcy po tym wydarzeniu w wyniku wyborów parlamentarnych samodzielne rządy objęło Prawo i Sprawiedliwość. Oznacza to, iż pełną odpowiedzialność za kształtowanie polskiej polityki w zakresie bezpieczeństwa energetycznego i polityki klimatycznej przejęło jedno ugrupowanie. Niewielu komentatorów spodziewało się tak radykalnej zmiany politycznej i pełni władzy PiS. Może mieć to poważne konsekwencje dla Polski w sferze bezpieczeństwa energetycznego i polityki klimatycznej z powodu odmiennej (w porównaniu do poprzedniej koalicji) koncepcji. Opiera się ona na zwiększeniu udziału państwa jako z jednej strony regulatora i kreatora polityki energetycznej, z drugiej na wzmocnieniu działań poprzez spółki kontrolowane przez Skarb Państwa. Głównym kierunkiem polityki ma być uniezależnienie się do rosyjskiego kierunku dostaw węglowodorów oraz wykorzystanie wewnętrznych zasobów energetycznych kraju. Wpisuje się to w teoretyczne ramy działań wzmacniających bezpieczeństwo ekonomiczne.

W sferze zewnętrznej najważniejszymi wydarzeniami było fiasko COP w Paryżu, propozycja Unii Energetycznej oraz zapowiedź budowy łączącego Niemcy i Rosję Nord Stream II. Te wydarzenia oraz kontynuacja agresywnej i konfrontacyjnej polityki Rosji w stosunku do Ukrainy w istotny sposób komplikują i pogarszają sytuację Polski. Okres wyborów nie był najlepszym momentem, aby się mierzyć z tymi wyzwaniami ponieważ atmosfera sporu politycznego i napięć była wysoka. Jednak pełna odpowiedzialność jednego ugrupowania za władzę wykonawczą i perspektywa czterech lat rządów powinny sprzyjać trwałemu i konstruktywnemu rozwiązaniu następujących zagadnień wewnętrznych i międzynarodowych:

- kwestia górnictwa,
- konsolidacja szeroko pojętej branży energetycznej,
- rozwój energetyki odnawialnej,
- kierunki importu ropy naftowej i gazu oraz rozwój infrastruktury przesyłu energii elektrycznej,

a w kontekście międzynarodowym:

- Unia Energetyczna,
- Nord Stream II,

- korygowanie i szczegółowe negocjacje na rzecz korzystniejszych rozwiązań w zakresie implementacji Pakietu Klimatyczno Energetycznego 2030 np. ETS.

Rok 2016 będzie również czasem weryfikacji zapowiedzi i czasem ostrych, emocjonalnych komunikatów dotyczących kwestii energetycznych. Jednak zasadniczym problemem do rozwiązania nie są kwestie szczegółowe lecz opracowanie strategii bezpieczeństwa energetycznego kraju. Strategia będzie tym bardziej wartościowa, jeśli jej przyjęcie będzie poprzedzone szeroką debatą i dokładnymi analizami, ale również wypracowanie porozumienia ponad bieżącymi podziałami politycznymi w kwestiach których będzie ona dotyczyć. Takie podejście do formułowania strategii bezpieczeństwa energetycznego stanowiłoby istotny jakościowy przełom.

Europa i świat:

22.12 – Ceny ropy wpłynęły na spadek wartości manata azerskiego (AZN).

22.12 – Amerykańska spółka ConocoPhillips sprzedała 50% udziałów w joint venture Polar Lights, przez co wycofała się ze wszystkich projektów realizowanych na terytorium Rosji.

22.12 – Niemiecki urząd antymonopolowy Bundeskartellamt zatwierdził powołanie konsorcjum Nord Stream II.

22.12 Gaz System podpisał umowy na zakup armatury niezbędnej do budowy strategicznych gazociągów przesyłowych, która ma zostać wykorzystana m.in. do budowy instalacji Korytarza Gazowego Północ – Południe.

23.12 – Uruchomiono gazociąg Wschód-Zachód w Turkmenistanie, łączący tłocznie Szatlyk (obwód maryjski) oraz Belek (obwód bałkański).

28.12 – W związku ze spadkiem cen ropy, deficyt budżetowy Arabii Saudyjskiej w 2015 roku wzrósł do 98 mln USD.

28.12 – Rosyjski koncern Łukoil zapowiedział wycofanie się z Litwy i Łotwy.

29.12 – Służba Bezpieczeństwa Ukrainy zatrzymała funkcjonariuszy rosyjskich służb specjalnych próbujących uszkodzić sieci obiektów infrastruktury energetycznej na Ukrainie.

30.12 – Rosyjski rząd pracuje nad zmianą systemu podatkowego mającej na celu wsparcie wydobycia ropy we Wschodniej Syberii.

31.12 – Rosja odwołała się od wyroku Trybunału Sprawiedliwości w Hadze ws. Jukosu.

5.01 – Według Mirosława Lajczaka, ministra spraw zagranicznych i europejskich Słowacji projekt Nord Stream II jest niezgodny z europejską polityką ws. Ukrainy.

Polska:

22.12 – Według projektu nowelizacji ustawy o działach administracji rządowej, problematyka OZE znajdzie się we właściwości ministra ds. energii.

22.12 – Sejm znowelizował ustawę o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego.

22.12 – Zdaniem PSL rządowy projekt nowelizacji ustawy o odnawialnych źródłach energii ogranicza wsparcie dla energetyki obywatelskiej.

22.12 – Sejm znowelizował ustawę o OZE, odraczając realizację kluczowej części ustawy o OZE regulującej m. in. kwestię aukcji i system wsparcia dla prosumentów.

22.12 – Jan Szyszko, minister środowiska, stwierdził, że Polska będzie postulować włączenia do europejskich i światowych porozumień klimatycznych i uwzględniania w nich pochłaniania CO₂ przez lasy i glebę.

23.12 – PKN Orlen podpisał długoterminową umowę na dostawy ropy naftowej do Zakładu Produkcyjnego w Płocku.

24.12 – Piotr Naimski został pełnomocnikiem rządu ds. strategicznej infrastruktury energetycznej.

28.12 – Piotr Woźniak, tymczasowy prezes PGNiG, stwierdził, że „należy wrócić do pomysłu budowy rurociągu, którym Polska mogłaby sprowadzać gaz ze złóż na Morzu Północnym.

29.12 – Rząd wydał zgodę złożenie skargi o stwierdzenie nieważności decyzji PE i RE w sprawie ustanowienia i funkcjonowania rezerwy stabilności rynkowej dla unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

30.12 – Orlen podpisał aneks do umowy długoterminowej w koncernem Rosnieft.

4.01 – Witold Waszczykowski, minister spraw zagranicznych, podczas wywiadu w niemieckim dzienniku „Bild” stwierdził, że Nord Stream II powinien przebiegać przez terytorium Polski.

7.01 – Central Europe Energy Partners (CEEP) popiera złożenie przez Polskę skargi na decyzję PE i RE w sprawie rezerwy stabilizacyjnej.

7.01 – Prezydent Włocławka wystąpił o decyzję środowiskową dla inwestycji budowy nowego progu i elektrowni wodnej w Siarzewie.

Warszawa, 12 stycznia 2016

dr Krzysztof M. Książkowski – Szef Programu „Bezpieczeństwo Energetyczne i Polityka Klimatyczna” OAP UW, adiunkt w Kolegium Ekonomiczno-Społecznym SGH, ekspert ISECS oraz NCSS, laureat RENERGY AWARD 2015 w kategorii osobowość roku, autor książek „Ekonomiczne zagrożenia bezpieczeństwa państw” (2004), „Bezpieczeństwo ekonomiczne” (2011), redaktor naukowy publikacji „Bezpieczeństwo ekonomiczne w perspektywie politologicznej”(2012) i „Odnawialne źródła energii w Polsce. Wybrane problemy bezpieczeństwa, polityki i administracji” (2013), współautor podręczników „Ekonomika bezpieczeństwa państwa w zarysie” (2014), „Współczesna wojna handlowo-gospodarcza” (2015) autor wielu artykułów poświęconych zagadnieniu bezpieczeństwa i klimatu.